

Sygn. akt *IV U 1465/19*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2020 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta Krzywonos

Protokolant: st. sekr. sądowy Maria Misiuda

po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2020 r. w Rzeszowie

sprawy z wniosku B. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o przywrócenie terminu do złożenia skargi i o wznowienie postępowania przez organ rentowy

na skutek odwołania B. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 30/05/2019 r. znak (...)

z dnia 29/07/2019r znak (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 30/05/2019 r. znak (...) w ten sposób, że przywraca B. P. termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania ,

II. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 29/07/2019r znak (...) ten sposób ,że nakazuje organowi rentowemu rozpoznanie wniosku B. P. o wznowienie postępowania i wydania orzeczenia w sprawie .

Sygn. akt IV U 1465/19

UZASADNIENIE

Wyroku z dnia 6 lutego 2020 r.

Decyzją z dnia 30 maja 2019 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił B. P. przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania. Jako podstawę prawną organ rentowy przywołał przepis art. 59 §1 kpa w zw. z art. 83 b ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

W uzasadnieniu decyzji wskazano, że termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania z powołaniem się na treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. P 20/16 upłynął 23 kwietnia 2019 r., natomiast ubezpieczona złożyła wniosek o przywrócenie terminu wraz ze skargą o wznowienie postępowania w dniu 13 maja 2019 r. W uzasadnieniu odmowy organ rentowy wyjaśnił, iż wnioskodawczyni nie uprawdopodobniła, że uchybienie miesięcznemu terminowi do złożenia wniosku o wznowienie postępowania nastąpiło bez jej winy. Dlatego odmówiono B. P. uwzględnienia jej wniosku o przywrócenie terminu.

Kolejną decyzją z 29 lipca 2019 r. ZUS odmówił wznowienia postępowania w sprawie emerytury przyznanej w/w decyzją z 14 sierpnia 2013 r. Wskazał, iż skarga o wznowienie postępowania została złożona w dniu 13 maja 2019 r. a więc po ustawowym terminie, który upływał z dniem 23 kwietnia 2019 r. Nadto termin do wniesienia skargi, z uwagi na brak uprawdopodobnienia, że uchybienie miesięcznemu terminowi do złożenia wniosku o wznowienie postępowania nastąpiło bez winy wnioskodawczyni, nie został przywrócony.

W odwołaniach złożonych od powyższych decyzji B. P., reprezentowana przez pełnomocnika, wносиła o zmianę decyzji. Podnosiła, że o wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. i możliwości wznowienia postępowania dowiedziała się z prasy – z Gazety Podatkowej z 15 kwietnia 2019 r. Wskazała też, że w styczniu 2019 r. zdiagnozowano u niej nowotwór. W dniach od 6 do 14 stycznia przebywała w szpitalu gdzie poddano ją operacji. Po operacji zastosowano u niej chemioterapię, która jednak jest źle tolerowana przez jej organizm. Mocno ją osłabia, powoduje liczne dolegliwości, problemy z odżywianiem. Dodatkowo występują u niej trudności psychologiczne związane z obawą o prognozy i powodzenie procesu leczenia. W dniu 15 kwietnia, w którym dowiedziała się o wyroku Trybunału była na zabiegu chemioterapii, który na kolejny okres wyłączył ją z normlanych czynności. Dodała jeszcze, że prowadzi jednoosobowe gospodarstwo domowe i nie ma możliwości skorzystania z pomocy osób trzecich. Skargę o wznowienie postępowania w sprawie przeliczenia jej emerytury i jednocześnie wniosek o przywrócenie terminu do złożenia skargi złożyła niezwłocznie gdy umożliwił to jej stan zdrowia.

Odwołująca zarzuciła, iż ZUS nie wyjaśnił motywów uznania, że nie uprawdopodobniła braku swojej winy w uchybieniu terminowi. Dlatego też, w jej przekonaniu będąca konsekwencją odmowy przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie, kolejna decyzja Zakładu o odmowie wznowienia postępowania w sprawie, nie jest prawidłowa.

W odpowiedzi organ rentowy wniósł o oddalenie złożonych odwołań podtrzymując stanowiska zawarte w uzasadnieniach zaskarżonych decyzji. Podkreślał, że wnioskodawczyni nie uprawdopodobniła, że uchybienie terminowi nastąpiło bez jej winy. Fakt odbycia chemioterapii w dniu 15 kwietnia 2019 r. nie dowodzi, że w okresie miesięcznym od ogłoszenia wyroku Trybunału tj. od 21 marca 2019 r. do 23 kwietnia 2019 r. wnioskodawczyni była niezdolna do złożenia skargi np. że musiała leżeć, nie mogła wychodzić z domu.

Konsekwencją natomiast odmowy przywrócenia terminu do złożenia skargi o wznowienie było uznanie, że sama skarga została złożona po ustawowym terminie.

Sprawy z odwołań B. P. od decyzji ZUS z dnia 30 maja 2019 r. i 29 lipca 2019r. zostały połączone do wspólnego prowadzenia i rozpoznania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

B. P. urodziła się (...)

Decyzją z dnia 28 maja 2008 r. ZUS przyznał jej emeryturę od dnia 10 czerwca 2008 r. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z przepisem art. 53 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS.

W dniu 10 lipca 2013 r. B. P. złożyła wniosek o przyznanie emerytury po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego i decyzją z dnia 14 sierpnia 2013 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej emeryturę od dnia 1 lipca 2013 r. Wysokość emerytury została ustalona według zasad wynikających z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, z uwzględnieniem kwoty zwaloryzowanych składek na koncie ubezpieczonej, kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego i średniego dalszego trwania życia, przy czym podstawa obliczenia emerytury została pomniejszona o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur – stosownie do brzmienia obowiązującego wówczas 25 ust. 1b ustawy emerytalno - rentowej. Kwota ustalona do wypłaty okazała się mniej korzystna od kwoty emerytury wcześniejszej już wypłacanej, zatem ZUS zawiesił wypłatę emerytury ustalonej tą decyzją.

W dniu 13 maja 2019 r. do ZUS wpłynęło pismo B. P., w którym wniosła o przywrócenie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania w sprawie ponownego przeliczenia jej świadczenia emerytalnego zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. P 20/16. We wskazanym wyroku Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 25 ust. 1b ustawy z w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017 r., w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w (...) r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Uzasadniając niedotrzymanie terminu złożenia skargi do dnia 23 kwietnia 2019 r. wnioskodawczyni wskazała na rozpoznaną u niej chorobę nowotworową, pobyt w szpitalu i pozostawanie w leczeniu, stosowaną chemioterapię. Podniosła, iż z uwagi na powyższe nie miała możliwości złożenia skargi o wznowienie postępowania na czas.

Decyzją z dnia 30 maja 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił w/w przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania w sprawie emerytury przyznanej wnioskodawczyni decyzją z 14 sierpnia 2013 r. Natomiast kolejną decyzją wydaną w dniu 29 lipca 2019 r. organ rentowy odmówił wznowienia postępowania w sprawie. Decyzje te stanowią przedmiot zaskarżenia w sprawie.

B. P. o wydanym przez Trybunał Konstytucyjny w dniu 6 marca 2019r. wyroku, który może dotyczyć jej osoby, dowiedziała się z prasy - z Gazety (...) z 15 kwietnia 2019 r. W tym dniu była na zabiegu chemioterapii, która jest konieczna z powodu rozpoznanej u niej choroby nowotworowej. Zabiegi te wykonywane w odstępach dwu lub trzy tygodniowych, organizm jej bardzo źle toleruje. Po każdej chemioterapii odczuwa znaczne osłabienie, któremu towarzyszą zaburzenia odżywiania i złe samopoczucie. Stwierdzona choroba oraz złożony przebieg terapii powodują też stany lękowe, trudności natury psychologicznej. Taki stan wyłącza przez pewien czas możliwość normalnego funkcjonowania wnioskodawczyni. Z powodu znacznego osłabienia i licznych dolegliwości występujących u niej po chemioterapii, nie była w stanie zająć się w tym czasie własnymi sprawami. Ponieważ wnioskodawczyni sama prowadzi gospodarstwo domowe, to nie mogła skorzystać z pomocy osób trzecich w złożeniu skargi o wznowienie postępowania w sprawie jej emerytury, w ustawowym terminie. Skargę o wznowienie postępowania wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do jego wniesienia ubezpieczona złożyła niezwłocznie, gdy umożliwił jej to stan zdrowia tj. w dniu 13 maja 2019r.

Powyższy stan faktyczny nie budzi wątpliwości, a wynika wprost z dokumentów zalegających w aktach emerytalnych wnioskodawczyni oraz z jej stanowiska wyrażonego w toku przesłuchania na rozprawie w dniu 6 lutego 2020 r. i złożonych przez nią pismach procesowych. Sąd miał przy tym też na uwadze, że informacja dotycząca wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. podawana w środkach masowego przekazu była bardzo ogólnikowa i sprowadzała się głównie do stwierdzenia, że jest on korzystny dla kobiet z rocznika 1953, które przeszły na emeryturę, a nie do kwestii terminu i sposobu składania skargi o wznowienie postępowania w sprawach zakończonych decyzjami organu rentowego.

Sąd na podstawie art. 235² § 1 pkt 5 kpc oddalił wnioski dowodowe złożone przez pełnomocnika wnioskodawczyni w piśmie z dnia 20 grudnia 2019 r. jako zmierzające do przedłużenia postępowania, uznając jednocześnie, że zgromadzony w aktach materiał dowody jest wystarczający do rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Termin do złożenia skargi o wznowienie postępowania przed organem rentowym z powołaniem się na wyroku Trybunału Konstytucyjnego, określony przepisem art. 145a § 2 kpa (jednego miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia) jest terminem, który może być przywrócony zgodnie z przepisem art. 58 § 1 i 2 kpa. Stosownie do brzmienia wskazanych regulacji przywrócenie terminu jest możliwe na prośbę zainteresowanej osoby jeżeli uprawdopodobni, że uchybienie terminu nastąpiło bez jej winy. Prośbę o przywrócenie terminu należy wnieść w ciągu siedmiu dni od dnia ustania przyczyny uchybienia terminu. Jednocześnie z wniesieniem prośby należy dopełnić czynności, dla której określony był termin. Organ rentowy w niniejszej sprawie odmówił B. P. przywrócenia terminu jedynie z tej przyczyny,

że uznał, iż wnioskodawczyni nie uprawdopodobniła braku swej winy w uchybieniu terminowi. Następnie wydał też decyzję o odmowie wznowienia postępowania wskutek złożenia skargi o wznowienie po ustawowym terminie.

Przypomnieć wypada jednak, że przepisy procedury administracyjnej nie definiują samodzielnie pojęcia winy, zatem przy ocenie tego elementu bez wątplenia trzeba uwzględnić konkretny stan faktyczny i ocenić go z uwzględnieniem obiektywnego miernika staranności wymaganej w danych okolicznościach. Należy zauważyć, że większość terminów procesowych rozpoczyna swój bieg od daty dokonania jakiejś czynności wobec strony np. doręczenia jej odpisu decyzji z pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia odwołania. W takiej sytuacji wymagania wobec strony mogą być surowsze. Natomiast termin przewidziany w art. 145a §2 kpa jest nie tylko relatywnie krótki, ale też początek jego biegu – ogłoszenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego w dzienniku urzędowym – może być stronie niewiadomy.

Nie ulega wątpliwości, że stwierdzona u wnioskodawczyni choroba oraz skomplikowany proces leczenia w znacznej mierze skupiały uwagę w/w w tamtym okresie, ograniczając jednocześnie możliwość śledzenia bieżących informacji prasowych czy telewizyjnych dotyczących wyroku Trybunału Konstytucyjnego i terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania z powołaniem się na ten wyrok. W ocenie Sądu orzekającego stan wiedzy osoby zainteresowanej nie może być pomijany przy ocenie żądania przywrócenia terminu procesowego na gruncie procedury administracyjnej, zwłaszcza gdy mamy do czynienia z terminem, o którym nikt zainteresowanych nie pouczał. Trudno też wymagać od wnioskodawczyni, aby w przywołanej wyżej sytuacji zdrowotnej i życiowej na bieżąco śledziła doniesienia w mediach o sprawach emerytalnych, a powziętą wiedzę odnosiła do swej sytuacji, zwłaszcza, że doniesienia medialne sprowadzały się jedynie do ogólnikowych informacji, że kobiety z rocznika 1953 mogą dokonać korzystnego dla siebie przeliczenia emerytur. Ponadto co istotne, stan wnioskodawczyni będący następstwem leczenia chemioterapią okresowo wyłączał B. P. z codziennej aktywności, powodował, że nie była ona w stanie zajmować się własnymi sprawami, a ponieważ sama prowadzi gospodarstwo domowe nie mogła skorzystać z pomocy innych osób w ich dopilnowaniu. Taka sytuacja miała miejsce m.in. w okresie od 15 kwietnia 2019 r. – kiedy wnioskodawczyni zapoznała się z informacją prasową o wyroku Trybunału Konstytucyjnego do dnia kiedy upływał termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania w sprawie emerytury – 23 kwietnia 2019 r. i trwała też dalej. Wnioskodawczyni złożyła skargę o wznowienie wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu niezwłocznie po tym jak umożliwił jej to stan zdrowia.

Zauważyć należy, że przepis art. 58 §1 kpa stanowi, że w razie uchybienia terminu należy przywrócić termin na prośbę zainteresowanego, jeżeli uprawdopodobni, że uchybienie nastąpiło bez jego winy. Sformułowanie to prowadzi a contrario do wniosku, że terminu nie przywraca się w sytuacji gdy uchybienie terminowi było zawinione przez stronę. W ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawczyni B. P. nie sposób przypisać jakkolwiek postaci winy, w tym nawet jej najłżejszą postać tj. niedbalstwo polegające na niedołożeniu staranności wymaganej okolicznościami tej sprawy od osoby należycie dbającej o swoje interesy, jak również zawinionej nieznanomości prawa.

W przekonaniu Sądu okoliczności przywoływane przez B. P. pozwalają na przyjęcie, że uprawdopodobniła ona, że do uchybienia przez nią terminowi do wniesienia skargi o wznowienie postępowania zakończonego decyzją z dnia 14 sierpnia 2013 r. o przyznaniu emerytury w wieku powszechnym, doszło bez jej winy. W związku z tym należało uwzględnić odwołanie i zmienić zaskarżoną decyzję organu rentowego z 30 maja 2019 r. przywracając wnioskodawczyni termin do złożenia skargi o wznowienie tego postępowania, o czym orzeczono na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 2 kpc w pkt I wyroku.

Mając z kolei na uwadze powyższe i uznając, że wnioskodawczyni skargę o wznowienie postępowania złożyła w sposób skuteczny, Sąd Okręgowy w oparciu o normę z art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił również drugą z zaskarżonych decyzji ZUS z 29 lipca 2019 r. nakazując organowi rentowemu rozpoznanie wniosku B. P. o wznowienie postępowania i wydanie orzeczenia w sprawie – pkt II.